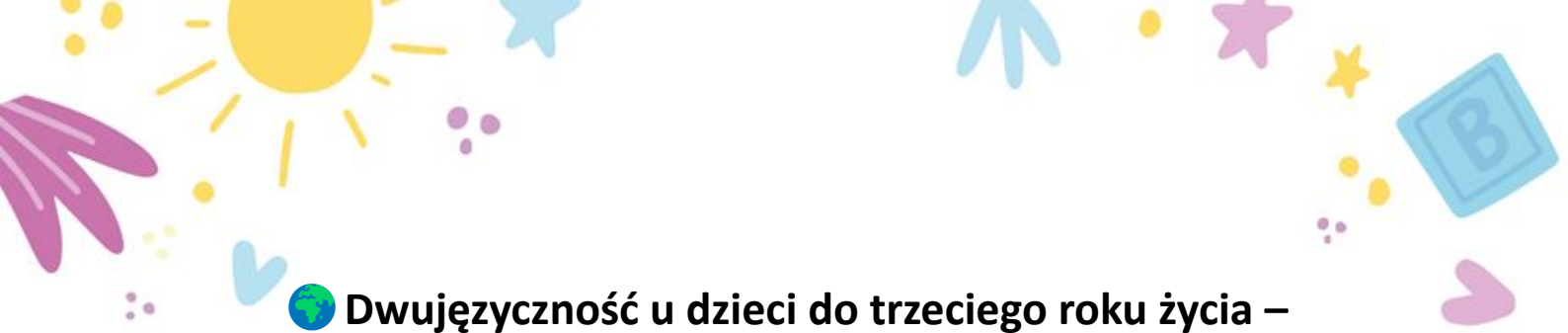

Dwujęzyczność u dzieci do trzeciego roku życia – naturalny proces czy wyzwanie?

Dwujęzyczność u dzieci to niezwykle fascynujący temat. Mózg dziecka do trzeciego roku życia jest bardzo plastyczny. Wydarza się wtedy wiele zadziwiających procesów. Mały człowiek bardzo się zmienia naprzestrzeni trzech lat. Różnorodne bodźce są fundamentalne dla rozwoju funkcji poznawczych, emocjonalnych i motorycznych. Rozwój mowy również przebiega dynamicznie.

Aktualnie mamy wiele rodzin dwujęzycznych lub wielojęzycznych. Obecnie wiele dzieci dorasta w środowisku dwujęzycznym lub wielojęzycznym. Dwujęzyczność może:

- rozwijać się naturalnie – np. w rodzinach, w których rodzice mówią różnymi językami,
- wynikać z świadomego wyboru rodziców, którzy wprowadzają drugi język.

 Obie drogi są korzystne dla rozwoju dziecka.

Należy zaznaczyć, że **dzieci jedno- i dwujęzyczne osiągają etapy rozwoju mowy w tym samym czasie**. To mit, że dzieci dwujęzyczne zaczynają później mówić. Opóźnienia rozwoju mowy mogą mieć wiele przyczyn. Natomiast nie jest nim dwujęzyczność. Badania to potwierdzają¹.

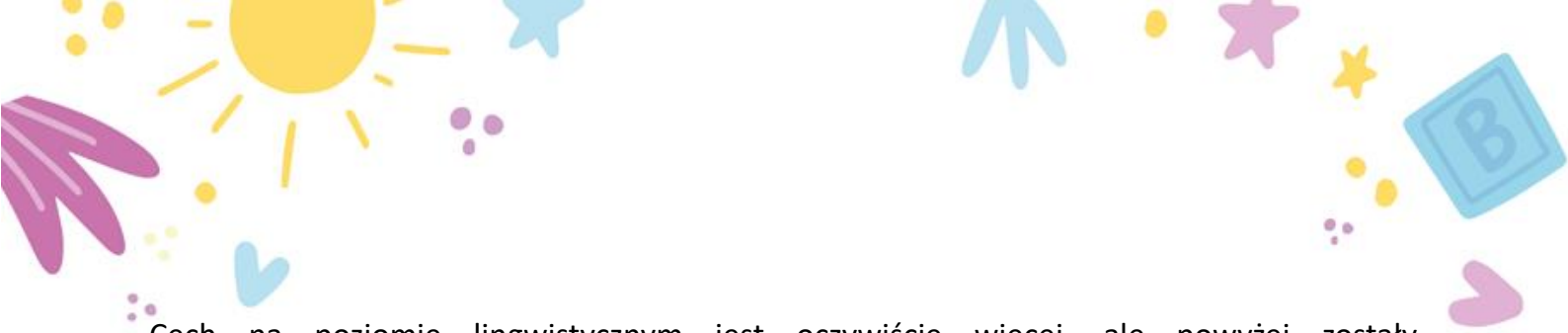
Jednak rozwój dwujęzyczny ma specyficzne cechy, które odróżniają go od jednojęzycznego. Dobrze mieć świadomość tych cech, aby prawidłowo oceniać rozwój mowy danego dziecka.

- ✦ Każdy język może być rozwinięty w różnym stopniu – zależy od ilości i jakości kontaktu z danym językiem.
- ✦ Dzieci dwujęzyczne mogą przełączać języki w zdaniu lub dłuższej wypowiedzi.
- ✦ Może pojawiać się transfer z jednego języka na drugi – widoczne przeniesienie cech jednego języka na drugi np. akcent.
- ✦ Słownictwo może być silnie związane z kontekstem np. przewaga słownictwa szkolnego w danym języku².

¹ Muszyńska, K., Krajewski, G., Dynak, A., Garmann, N. G., Romøren, A. S. H., Łuniewska, M., ... & Haman, E. (2025). Bilingual children reach early language milestones at the same age as monolingual peers. *Journal of Child Language*, 1-24.

² Kolak J., Rozwój w dwóch językach, 13

Cech na poziomie lingwistycznym jest oczywiście więcej, ale powyżej zostały zasygnalizowane najważniejsze.

Codzienne funkcjonowanie w dwóch językach jest stymulujące dla układu nerwowego dziecka oraz zapewnia różnorodność doświadczeń. Najnowsze badania pokazują, że osoby dwujęzyczne mają bardziej zintegrowaną sieć połączeń neuronalnych. Dzieci uczą się spontanicznie przez zabawę i naturalne czynności.

Warto w tym miejscu podkreślić jak bardzo wspierająca jest komunikacja naprzemienna. Najpierw w formie wokalizy z maluszkami, a następnie naprzemiennego mówienia. Naprzemiennosc daje przestrzeń dziecku do wypowiedzi i możliwość okazania mu zainteresowania. W takich modelach komunikacji dzieci osiągają lepsze wyniki rozwoju oraz rozumienia mowy³. Jeśli środowisko jest stymulujące i bezpieczne to dwujęzyczność jest naturalnym procesem oraz częścią rozwoju. Wyzwaniem jest akceptacja, że będzie to przebiegać inaczej niż u dzieci jednojęzycznych.

Wartościowe strony o dwujęzyczności:

www.multilada.pl

www.dwujezycznosc.info

www.bilikid.pl

www.wielojezycznie.pl

Anna Kaszubowicz
neurologopeda
anna.kaszubowicz@gmail.com

³ Kolak J., Rozwój w dwóch językach, 29

